

U tom smislu Institut za sociologiju i psihologiju je konkurisao kod Ministarstva nauke Crne Gore za realizaciju sljedećih naučnih projekata u 2012. godini:

- Komparativno sociološko istraživanje svojine i preduzetništva u postsocijalističkom periodu.
- Kulturna identifikacija Crne Gore i brendiranje nacije – odnos nacionalnog, evropskog i globalnog.
- Održivi razvoj i turizam.
- Učešće porodičnih poljoprivrednih gazdinstava u razvoju ruralne ekonomije i ispitivanje mogućnosti njihovog prelaske na farm menadžment.
- Razvoj Univerziteta Crne Gore sa posebnim osvrtom na rodnu dimenziju.
- Uticaj štampanih medija na demokratizaciju crnogorskog društva.
- Istraživanje mogućnosti opstanka i razvoja kulturnog identiteta u eri savremene civilizacije.
- Faktori rizika u porodicama maloljetnih delikvenata.
- Porodična kohezija, adaptabilnost, komunikacije, odnosi i održavanje porodičnog sistema u porodicama Crne Gore.

- Epidemiološka slika i faktori rizika za nehemijske zavisnosti mladih u Crnoj Gori.

Naša pretenzija nije, ni u kom slučaju, da sociolozi i sociološka profesija preuzimaju ulogu političara i da vode politiku, ali jeste da rezultati socioloških istraživanja i naučnih saznanja budu neizostavan momenat zasnivanja i vođenja društvene politike. Jednostavno, želimo da se odnos sociološke nauke i politike uspostavlja na bazi kvalitativnog posredovanja koje pretpostavlja naučnu autonomnost sociološke nauke i adekvatno mjesto i ulogu sociološke profesije. Jedino takva saradnja može biti na dobro nauke, politike i crnogorskog društva u cjelini. To je jedina istinska osnova uspostavljanja zajedničke etike odgovornosti za posljedice koje politika proizvodi za građane Crne Gore i crnogorsko društvo u cjelini.

Sociološko društvo Crne Gore je spremno da preuzme svoj dio odgovornosti ukoliko se stvore elementarni uslovi za realizaciju njegovog programa rada.

Slobodan Vukićević

Prilog II

MJESTO I ULOGA PROFESIJE SOCIOLOGA U CRNOJ GORI

I. Teorijske osnove i polazišta

S obzirom na to, da se mojim izlaganjem otvara rasprava o mjestu i ulozi profesije sociologa u Crnoj Gori na Skupštini sociologa, izložiću samo osnovne elemente gnoseološkog konteksta naše rasprave bez njihove detaljnije analize.

Gnoseološki pristup pretpostavlja zahvat svih elemenata koji grade cjelinu sociološke profesije kao društvenog fenomena. Sociološka profesija ima svoju specifičnu strukturu sa kvalitativnim posredovanjem sa ukupnom strukturom društva. To posredovanje je izraz obostrane potrebe, sociološke profesije i društva, sa

izraženijim intezitetom nego kod bilo koje druge profesije.

Opšti teorijski pristup naučno-praktičnog obuhvata mjesta i uloge profesije sociologa u Crnoj Gori utemeljen na istaknutom polazištu sadrži sljedeće elemente:

- sociološka nauka i profesija sociologa u vrijednosnom sistemu crnogorskog društva;
- radna uloga sociologa u hijerarhiji organizacije sa stanovišta hijerarhije radnog mjesta i sa stanovišta struke sociologa koji pripada društvenim naukama (znači, u okviru društvenih nauka i u okviru drugih nauka-prirodnih i tehničkih);

- položaj sociološke profesije sa stanovišta političkog konteksta i sa naučno-obrazovnog konteksta;
 - dvojnost uloge sociološke nauke i profesije sociolog koju okolina očekuje u domenu politike i u domenu nauke i obrazovanja;
 - protivrječnosti moći i ugleda sociološke nauke i profesije – sociolog kada moć donosi uključivanje u društveno-političke aktivnosti, ali ne i ugled, i kada profesionalno usavršavanje donosi ugled, ali ne koliko bi trebalo po stvarnoj vrijednosti sociološkog znanja, pogotovo u burnim društvenim promjenama kakva je postsocijalistička transformacija kada je sociološko znanje najpotrebnije, a društvo za tim znanjem pokazuje veoma mali interes;
 - sociološka nauka i profesija sociolog u odnosima političke moći, „političke kulture“ i znanja i sa tog stanovišta radna uloga i status profesije u organizacijama i institucijama crnogorskog društva;
 - sociološka profesija i druge profesije, posebno neodgovorno preuzimanje uloge sociologa od drugih profesija;
 - organizovanost sociološke profesije, njeno kolektivno djelovanje sa bitnim komponentama funkcionalne važnosti na svim nivoima crnogorskog društva;
 - programska razvijenost i institucionalni uslovi za autonomno realizovanje naučno-istraživačkog rada u domenu sociološke nauke u crnogorskom društvu;
 - društveni i institucionalni uslovi za obrazovanje socioloških kadrova sa procjenom potrebe za ovim kadrovima;
 - mogućnosti pojedinih tipova analize mjesta i uloge sociološke profesije (strukturalna analiza: identifikovanje osnovnih elemenata profesije kao socijalne grupe u društvu);
 - tražanje i opisivanje osnovnih karakteristika profesionalnog djelovanja;
 - procesna analiza: ispitivanje kako profesije nastaju i kakve oblike kolektivnih akcija preduzimaju članovi pojedinih zanimanja da bi postali profesija i dobili određeni status i privilegije, tražanje osnovnih etapa kroz koje profesija prolazi i analiziranje procesa profesionalizacije u društvu, analiza procesa koji djeluju na selekciju, odabir ili regrutaciju profesionalaca, sve ovo u okviru ukupnih društvenih promjena;
 - funkcionalna analiza: otkriva funkcionalnu poziciju i ulogu profesije (ima više tipova analize: istorijska, funkcionalna, a u okviru nje funkcionalne, disfunkcionalne i nefunkcionalne socijalne posljedice);
 - kauzalna analiza: ispitivanje uzroka nastanka i razvoja profesije;
 - strukturalna, procesna i kauzalna analiza se uzimaju samo kao idelani tip za izučavanje pojedinih aspekata profesije, a to znači da ih treba koristiti povezano);
 - zastupljenost formalne i neformalne profesionalne etike;
- Procjena stepena razvijenosti profesije vrši se na bazi sljedećih pet dimenzija:
- prva dimenzija – stepen ekskluzivnosti profesionalnog obrazovanja,
 - druga dimenzija – koliko su neprofesionalci isključeni iz obavljanja poslova koji ulaze u djelokrug profesije i sistem zakonskih normi koji reguliše obaveznost profesionalne ekspertize,
 - treća dimenzija – koliko javnost zna šta može tražiti od profesije i koliko joj njen status priznaje,
 - četvrta dimenzija postojanje profesionalnog udruženja, njegovog aktivnost, postojanje profesionalnog glasila,
 - peta dimenzija-postojanje profesionalne etike, autonomije, autoriteta i altruizma (etički kodeks, sud časti);
 - „čista profesija“ je ona profesija koja ima sve navedene dimenzije.

II. Realizacija empirijskog istraživanja

U prvoj fazi prikupljanja osnovnih pokazatelja, potrebno je:

1. Utvrditi radna mjesta u svim preduzećima i ustanovama i organizacijama Crne Gore za koja je predviđen:

- profil sociologa isključivo (da li na njima rade sociolozi ili neki drugi profili),
 - profil sociologa i drugi profili i koji (koliko sociologa radi na njima, a koliko drugih profila),
 - da li postoji zakonska regulativa kojom se predviđa obavezna sociološka ekspertiza i isključuje rad drugih profila na radnim mjestima gdje je predviđen sociolog ili sociolog ima prednost,
 - radna mjesta u određenim preduzećima i ustanovama i organizacijama na kojima bi profesionalno trebalo da rade sociolozi; koji profili rade na njima (na primjer radno mjesto referenta za kadrovske resurse u preduzećima, bankama i sl.).
2. Radna uloga sociologa u hijerarhiji organizacije:
- sa stanovišta hijerarhije radnog mjesta;
 - sa stanovišta struke sociologa koji pripada društvenim naukama (znači, u okviru društvenih nauka i u okviru drugih nauka-prirodnih i tehničkih).
3. Prilikom ispitivanja evidentirati ko želi da se učlani u Sociološko društvo Crne Gore.
4. Ispitati elementarno poznavanje mogućnosti profesije sociologa u pogledu stručnog unapređenja obavljanja poslova u raznim oblastima života i rada, kao i to da li se osjeća potreba za sociolozima.
5. Naznačene elemente identifikovati sa stanovišta uposlenih sociologa u:
- a. političkoj strukturi (političke partije i njihove službe),
 - b. strukturi vlasti – zakonodavnoj, izvršnoj i sudskoj (i svim službama vezanim za vršenje vlasti);
 - c. u nevladinom sektoru,
 - d. u sindikatu,
 - e. privredi,
 - f. privrednoj komori i drugim udruženjima privrednika (udruženje privrednika sitnog biznisa i sl.),
 - g. institucijama kulture,
 - h. istraživačkim institutima za društvena istraživanja,
 - i. institucijama i organizacijama sporta i fizičke kulture,
 - j. institucijama obrazovanja,
 - k. institucijama zdravlja.
- Sve naznačene elemente potrebno je identifikovati na:
- a. republičkom nivou;
 - b. lokalnom nivou.
- U cilju realizacije naučnog projekta na sastanku članova Društva sociologa Crne Gore Filozofskog fakulteta u Nikšiću, koji je održan 30. januara 2012. godine na Institutu za sociologiju i psihologiju, formiran je naučni tim za realizaciju ovog naučnog projekta, koga čine:
1. Prof. dr Slobodan Vukićević
 2. Mr Nataša Krivokapić
 3. Mr Goran Čeranić
 4. Mr Tanja Vujović
 5. Mr Mirjana Popović
 6. Mr Miomirka Lučić
 7. Mr Rade Šarović
 8. Mr Predrag Živković
 9. Mr Obrad Samardžić

Slobodan Vukićević